

بررسی و تشخیص زمان گل انگیزی در مرکبات منطقه جهرم

سید عبدالحسین محمدی جهرمی

عضو هیات علمی گروه کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم

گل‌های ظاهر شده بر روی گیاهان بالغ مرکبات در اواخر اسفندماه و اوائل فروردین ماه از ۴ تا ۵ قبل از ظهور سرآغازهای گل، در جوانه‌های رویشی شکل گرفته و در طی مدت مذکور گل‌ها روند تکاملی خود را طی نموده و در اثر رشد و نمو، در نهایت به شکل شکوفه گل قابل رویت گردیده اند. به وجود آمدن و ظاهر شدن گل مرکبات شامل ۵ مرحله گل انگیزی (Induction)، گل آغازی (Initiation)، تمایزیابی (Differentiation)، توسعه یابی یا رشد و نمو (Development) و ظهور گل (Anthesis) می‌باشد. گل انگیزی منشا هورمونی دارد و طبق شرایطی که یک گیاه فاکتورهای لازم جهت به وجود آمدن آن را داشته باشد، شکل گرفته و تعدادی از جوانه‌های رویشی به جوانه‌های زایشی تبدیل می‌گردند. چنانچه در زمان تشکیل گل و رشد و نمو اولیه آن، گیاه بتواند از تمام عناصر و مواد غذایی مورد نیاز خود استفاده نماید، طبیعتاً می‌تواند در کیفیت و درشتی و کامل شدن گل‌ها و جلوگیری از ریزش بعدی نقش بسزایی ایفا نماید و در نتیجه تعداد جوانه‌های بیشتری دستور گل انگیزی را دریافت نمایند. بنابراین تعداد گل‌های کامل بیشتر و در نتیجه تعداد جوانه‌های بیشتری دستور گل انگیزی را دریافت نمایند. بنابراین تعداد گل‌های کامل بیشتر و در نتیجه تولید میوه با کیفیت، بهتر صورت می‌گیرد. برای به دست آوردن زمان دقیق گل انگیزی در منطقه باغ تحقیقاتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم، ۲۸۸ درخت شامل لیموترش، پرتقال ناول، نارنگی کینو و پرتقال رقم محلی مورد بررسی قرار گرفتند (از هر رقم ۷۲ درخت در ۴ قسمت مختلف باغ و در هر قسمت ۱۸ درخت). از هر درخت ۴ شاخه بالغ انتخاب گردید. یکی از شاخه‌ها به عنوان شاهد و بر روی سه شاخه دیگر در زمانهای مختلف (۴، ۹، ۱۴، ۱۹، ۲۵ و ۲۷ آبانماه، آذرماه و دیماه) عمل حلقه برداری در فاصله ۱/۵ متری از نو شاخه انجام و پس از حذف کلبه برگ‌ها عمل پلاک گذاری صورت پذیرفت. پس از به وجود آمدن گل بر روی ارقام یاد شده در ماههای اسفند و فروردین، تمامی درختان

۹۴ / چهارمین کنگره علوم باغبانی ایران. آبان ماه ۱۳۸۴

مورد بررسی، تحت مشاهدات عینی قرار گرفتند و با بررسی نتایج و مشاهدات، تاریخ گل انگیزی در ارقام مورد بررسی در آبانماه تا اوائل آذرماه اعلام می گردد که درختان مرکبات می بایست در آن زمان در شرایط مطلوب غذایی قرار داشته باشند.